

Proměny obce Horní Vysoké

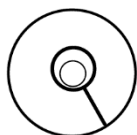
Terezie Vávrová

Vzdělávací cíl

Srovnávací kompozice ilustruje historickou změnu v konkrétní obci. Žáci srovnávají fotografie totožného místa v obci z let 1925 a 2004, hledají podobnosti a rozdíly. Výstup z této jednoduché popisné práce (ve stylu úkolů pro předškoláky „najdi 10 rozdílů“) by je měl motivovat k zájmu o historii a k otázkám po příčinách změn, jež fotografie ukazují. Cvičení lze spojit s výkladem důsledků druhé světové války, proměn české krajiny a zde se odehrávajících procesů jako urbanizace, kolektivizace ad.

Jednotlivé operace

Ikony na jednotlivých slidech cvičení poukazují na to, jaký druh operace daná obrazovka umožňuje:

Při kliknutí levým tlačítkem do obrazu přiblíží lupa část obrazu ve výřezu.

Do boxu pro text zapisujete odpověď na otázku nebo jiný komentář (dle zadání).

Aplikace umožňuje uživateli, aby na fotografii barevně označil důležité prvky a doplnil je textovým komentářem. Tahem myši se stisknutým levým tlačítkem kreslíte do obrazu. Nakliknutím na nakreslený tvar pravým tlačítkem otevřete menu s nabídkou úkonů: změnit barvu tvaru, (T) doplnit textový komentář, (X) smazat nakliknutý objekt.

Základní typy práce s cvičením

1. Učitel může pracovat společně s celou třídou s využitím dataprojektoru. Zanáší pak výsledky práce do jednoho cvičení. Po vyplnění toto cvičení ukládá, aby mu je server odeslal na zadanou e-mailovou adresu. Výsledek společné práce může nasdílet žákům.

2. Historylab lze využít ke skupinové práci ve třídě, pokud je možné pracovat s několika počítači. Učitel předá žákům odkaz na konkrétní cvičení a instruuje je, aby na závěr cvičení vyplnili e-mailovou adresu jednoho ze žáků ve skupině i adresu učitele a uložili výsledky práce. Vyplněná cvičení server odešle na zadané adresy. Žák, jemuž cvičení přišlo na e-mail, může výsledky rozposlat ostatním členům skupiny.
3. Učitel může cvičení zadat i jako domácí úkol. Musí žákům odeslat odkaz na cvičení a instruovat je, aby po vyplnění úkolu zadali svou e-mailovou adresu i adresu učitele a uložili výsledky práce. Vyplněná cvičení server odešle na zadané adresy.

Prameny

Ober Weissig, 1925

Zdroj: Antikomplex, z. s.

Horní Vysoké, 2004

Zdroj: Antikomplex, z. s.

Doporučený postup pro společnou práci v hodině s dataprojektorem

1. **Úvodní fáze.** Třída si společně s pomocí lupy prohlíží promítanou dvojici fotografií. Učitel zapisuje jejich postřehy do textových polí pod snímky, případně vybírá žáky, aby se na zápisu podíleli. (5 minut)
2. **Analytická fáze.** Na základě podnětů ze třídy označuje učitel (nebo vybraný žák) na snímcích v aplikaci konkrétní objekty, které se změnilo a které zůstaly stejné. Označené body společně doplňují textovými komentáři. Učitel podněcuje otázky, které z popisu fotografií vyplývají. Může se vrátit k popisům na předchozích slidech a zahrnout je do diskuze. (5 minut)
3. **Interpretační fáze.** Na popis podobností a rozdílů na fotografiích navazuje interpretace zachycených změn s důrazem na jejich historické příčiny. Konkrétně se žáci zaměřují na proměnu funkce domu, který je na fotografiích zachycen. Snaží se z fotografií vyvodit závěry o změnách života v obci. Učitel moderuje diskusi a zapisuje výsledky diskuze do textového pole. Podněcuje i další, detailnější otázky. Je možné se průběžně vrátit k předchozím popisům fotografií. Učitel následně vyplňuje identifikační údaje a ukládá cvičení na server. (15 minut)

4. **Navazující fáze.** Dle vlastní preference učitel zapojuje práci s prameny do dalšího výkladu.

Doporučený postup pro skupinovou práci ve třídě

1. **Úvodní fáze.** Žáci si ve skupinách s pomocí lupy prohlížejí dvojici fotografií. Zapisují své postřehy do textových polí pod snímky. (5 minut)
2. **Analytická fáze.** Žáci ve skupinách na snímcích v aplikaci označují konkrétní objekty, které se změnilly a které zůstaly stejné. Označené body doplňují textovými komentáři. Učitel prochází skupiny a podněcuje otázky, které z popisu fotografií vyplývají. (5 minut)
3. **Interpretační fáze.** Na popis fotografií navazuje interpretace zachycených změn s důrazem na jejich historické příčiny. Konkrétně se žáci zaměřují na proměnu funkce domu, který je na fotografiích zachycen. Snaží se z fotografií vyvodit závěry o změnách života v obci. Žáci ve skupinách diskutují a zapisují závěry do textového pole. Učitel podněcuje i další, detailnější otázky. Připomíná, že je možné se průběžně vracet k předchozím popisům fotografií. Učitel instruuje žáky, aby zadali identifikační údaje a uložili cvičení. (5 minut)
4. **Prezentační a diskuzní fáze.** Jednotlivé skupiny prezentují před třídou své závěry. Učitel moderuje diskuzi a vrací se dle potřeby k fotografiím. (15 min)
5. **Navazující fáze.** Dle vlastní preference učitel zapojuje výstupy z práce s prameny do dalšího výkladu.

Doporučený postup pro domácí práci

Domácí úkol doporučujeme zadávat třídě, která má již zkušenost s aplikací z práce v hodině. Vzdělávací dopad úkolu se zvyšuje, pokud mu věnujeme pozornost v navazující hodině. Učitel žákům odešle e-mailem odkaz na cvičení. Díky zkušenostem s aplikací by se měli v prostředí snadno zorientovat a plnit úkoly dle zadání. Učitel může předem zdůraznit výstupy, které se mu jeví jako klíčové a které by měli žáci prezentovat na navazující hodině. Učitel tak může zrychleně a společně s celou třídou projít cvičení přes dataprojektor po linii navržené výše. Zaměří se přitom zejména na prezentační a diskuzní fázi, v jejichž rámci mohou žáci představit výsledky domácí práce.

Možné výstupy

Úvodní fáze. Žáci by si měli uvědomit, že budou pracovat s dvěma fotografiemi téhož místa s časovým rozdílem 79 let.

Analytická fáze. Žáci si mohou na starší fotografii všimnout řady prvků (obchod, automobil, benzinová čerpací stanice, nápisy, strom, lidé, reklamy aj.). Nápis vpravo (s překladem) *Karlik's Gasthaus (Hostinec p. Karlíka), cedule Verkauf Molkerei, täglich frische Vollmilch, Buttermilch, Rahm, Teebutter (Prodej mléčných výrobků, denně čerstvé plnotučné mléko, podmásolí, smetana, máslo)*, nápis vlevo *Gemischwaren - Franz Karlik (Smíšené zboží - Franz Karlik)*. Žáci se soustředí na vymizení těchto detailů. Do popředí se dostává téma změny funkce vyobrazeného domu a historických příčin, které k tomu vedly.

Interpretační fáze. Žáci si uvědomí množství rozdílů na fotografiích, které podněcují další otázky: Proč se vyobrazené místo na fotografiích radikálně změnilo? Kde leží? Má jeho geografická poloha nějakou spojitost s jeho proměnou? Horní Vysoké je malá obec v turisticky významné lokalitě Českého Středoohoří. Hostinec s ubytováním pro hosty a obchod se smíšeným zbožím byly pro podobné obce před 2. světovou válkou běžné, benzinová pumpa je spíše zvláštností. Focení bylo na tehdejší dobu výjimečnou událostí, proto se před domem shromáždila celá rodina. Po vysídlení německy mluvícího obyvatelstva návštěvníků obce citelně ubylo, populační úbytek souvisel i s pozdější urbanizací. Proto se snížila i občanská vybavenost. Z obce se stalo víkendové sídlo chalupářů z města.

Navazující fáze. Na práci s fotografií může učitel napojit celou řadu témat dle vlastní preference. Srovnávací kompozice může posloužit jako doplněk výkladu o česko-německém soužití před válkou, o důsledcích války a nuceném vysídlení. Dotýká se však též obecnějších důsledků modernizace (vylidňování venkova, proměna jeho funkce atp.). Žáci mohou na základě starých fotografií (např. z rodinných zdrojů) provést podobné srovnání ve vztahu k regionu.